

Усвајање: 21. јуна 2024
Објављивање: 4. јул 2024

Јавни
GrecoRC5(2024)9

ПЕТИ КРУГ ЕВАЛУАЦИЈЕ

Спречавање корупције и јачање интегритета у централним органима власти (највишим извршним функцијама) и органима за спровођење закона

ИЗВЕШТАЈ О УСКЛАЂЕНОСТИ

СРБИЈА

Усвојио ГРЕКО
на 97. пленарном састанку (Стразбур, 17-21. јун 2024. године)

Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

I. УВОД

1. Пети круг евалуације ГРЕКО односи се на „Спречавање корупције и јачање интегритета у централним органима власти (највишим извршним функцијама) и органима за спровођење закона“.
2. Овај [Извештај о усклађености](#) оцењује мере које су предузели надлежни органи Србије у циљу спровођења препорука садржаних у [Извештају о петом кругу евалуације за Србију](#) који је усвојио ГРЕКО на 90. пленарном састанку (21-25. март 2022. године) и који је објављен 5. јула. 2022. године, по одобрењу Србије.
3. У складу са Правилником о раду ГРЕКО,¹ надлежни органи Србије доставили су Ситуациони извештај који садржи информације о предузетим мерама за спровођење препорука из Евалуационог извештаја. Овај извештај је примљен 28. децембра 2023. године и, заједно са додатним информацијама достављеним 31. маја 2024. године, послужио је као основа за израду овог Извештаја о усклађености.
4. ГРЕКО је изабрао Сан Марино (у погледу највиших извршних функција у централним органима власти) и Турску (у погледу органа за спровођење закона) да именују известиоце за поступак оцене усклађености. За известиоце су именовани гђа Ђована Кресентини (Ms Giovanna CRESCENTINI), у име Сан Марина, и г. Фуркан Устаоглу (Mr Furkan USTAOĞLU) у име Турске. У изради овог извештаја, известиоцима је помогао Секретаријат ГРЕКО.
5. Извештај о усклађености оцењује спровођење сваке појединачне препоруке која је садржана у Евалуационом извештају и даје општу оцену нивоа усклађености државе чланице са овим препорукама. Спровођење било које препоруке чија се примена очекује (делимично испуњена или неиспуњена препорука) биће оцењено на основу наредног Ситуационог извештаја који надлежни органи треба да доставе у року од 18 месеци од усвајања овог Извештаја о усклађености.

II. АНАЛИЗА

6. ГРЕКО је упутио 24 препоруке Србији у свом Евалуационом извештају. Усклађеност са овим препорукама оцењена је у наставку.

Спречавање корупције и јачање интегритета у централним органима власти (највишим извршним функцијама)

Препорука i

7. *ГРЕКО је препоручио утврђивање правила која захтевају да се провере интегритета врше пре именованга министара, ради утврђивања и управљања могућим ризицима од сукоба интереса, пре него што приступе Влади.*

¹ Процедура усклађивања за пети круг евалуације регулисана је у складу са изменама и допунама Правилника о раду ГРЕКО. Види Правило 31 ревидирано *bis* и Правило 32 ревидирано *bis*.

8. Надлежни органи Србије поново истичу постојеће законске одредбе о забрани сукоба интереса и неспојивости послова са вршењем јавних функција за чланове Владе и председника (чл. 6 и 126, члан 11. Закона о Влади, члан 9. Закона о председнику Републике). Указују да су постојање сукоба интереса и одговорност за његово решавање утврђени Уставом и законом.
9. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Скреће пажњу на домаће законске и уставне одредбе које су већ биле на снази у време усвајања Евалуационог извештаја. Чини се да никакве мере нису предузете, нити се чак разматрају за спровођење ове препоруке. ГРЕКО позива надлежне органе да покрену неопходне кораке за увођење правила о провери интегритета пре именовања министара, ради идентификације и управљања могућим ризицима од сукоба интереса, како препорука захтева.
10. ГРЕКО закључује да Препорука i није испуњена.

Препорука ii

11. *ГРЕКО је препоручио да (i) шефови кабинета и саветници (укључујући саветнике председника) прођу проверу интегритета као део њиховог ангажовања, ради избегавања и управљања сукобима интереса; (ii) имена и област надлежности свих саветника у Влади и у кабинету председника Републике буду јавно и лако доступни.*
12. Надлежни органи указују да су на званичном сајту² председника наведена сва лица на функцијама, укључујући и саветнике председника, као и делокруг њихове надлежности. Надлежни органи такође обавештавају да су сви јавни функционери у Кабинету председника током 2022. године прошли обуку на тему „Етика и интегритет“. Даље обуке о темама које покрива Пети круг евалуације ГРЕКО тренутно планира Агенција за спречавање корупције. Нису достављене даље информације у вези са саветницима у Влади, нити било каквим проверама интегритета које шефови кабинета и саветници морају да прођу у оквиру свог ангажовања.
13. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Напомиње да нису дате никакве информације у вези са првим делом препоруке, односно да се још увек не врше провере интегритета у погледу шефова кабинета и саветника, нити се чини да има било каквог разматрања у вези са тим. У другом делу, имена генералног секретара, шефа кабинета и шест саветника председника објављују се на сајту председника, који такође даје општи опис њихових задатака.³ Што се тиче шефова кабинета и

² <https://www.predsednik.rs/en>

³ На пример, задаци свих шест саветника описани су на следећи начин: „Саветници председника Републике обављају најсложеније аналитичке, саветодавне и друге сродне послове за потребе председника који се односе на систем власти, развој и функционисање политичког система и иницијативе за доношење нових закона као и спровођење постојећих, привредна кретања и развој привредног система, одбрану и безбедност, рад Народне скупштине Републике Србије и Владе Републике Србије и других државних органа, односе између Републике Србије и других држава и међународних организација,

саветника председника Владе, потпредседника Владе и министара, на званичном сајту⁴ се појављује само име генералног секретара Владе, док надлежни органи не дају информације о називима и областима надлежности шефова кабинета и саветника. ГРЕКО потврђује да су неке информације о лицима са највишим извршним функцијама Кабинета председника јавно објављене. Међутим, већина мера које је препоручио ГРЕКО (провера интегритета шефова кабинета и саветника, објављивање имена и области надлежности саветника у Влади) није адресирана. Из тога следи да се ова препорука не може сматрати више него делимично испуњеном.

14. ГРЕКО закључује да је Препорука ii делимично испуњена.

Препорука iii

15. *ГРЕКО је препоручио (i) да се за Владу и администрацију председника усвоје и објаве стратешки документи за спречавање корупције међу свим лицима на највишим извршним функцијама, на основу процена ризика; (ii) јачање улоге Агенције за спречавање корупције објављивањем њених препорука и одговора Владе и администрације председника.*
16. Надлежни органи наводе да је Генерални секретаријат председника 28. октобра 2022. године, у оквиру трећег циклуса Плана интегритета (2021-2024), усвојио и доставио Агенцији за спречавање корупције (АСК) План интегритета за Кабинет председника. Припрема овог Плана интегритета заснована је на претходној процени ризика за одређене области од ризика. Усвојен је сет мера прописаних од стране АСК за унапређење процеса у циљу спречавања корупције и јачања интегритета. Поред тога, током 2022. године, Генерални секретаријат председника је спровео обуке запослених на тему „етике и интегритета“ којима су присуствовали саветници председника и већина запослених, укупно 38 лица. Надлежни органи даље наводе да Администрација председника узима у обзир све препоруке АСК и по њима поступа у оквиру надлежности ове институције. Поред тога, надлежни органи наводе да је АСК 2024. године на својој веб страници објавила „Водич за јавне функционере“ у којем су наведене обавезе јавних функционера. На крају, надлежни органи саопштавају да ће поступак усвајања Националне стратегије за борбу против корупције за период 2023-2028. године морати да буде покренут након избора новог састава Владе⁵ 2. маја 2024. године.
17. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Иако је усвајање Плана интегритета за Кабинет председника охрабрујуће, то је једини опипљив корак о којем су надлежни органи известили у погледу првог дела препоруке. Израда нацрта Националне стратегије за борбу против корупције је у веома раној фази.

брифинге, сарадњу са истраживачким и другим институцијама, уживање грађанских и људских права и права националних мањина као и друге стручне послове.”

⁴ <https://www.srbija.gov.rs/sastav/en/10/members-of-government.php>

⁵ Конкретно, Министарство правде, надлежно за координацију припреме Националне стратегије, упутило је Предлог стратегије надлежним институцијама на мишљење. По пријему ових мишљења, консолидовани Предлог националне стратегије биће достављен Влади.

Даље, ГРЕКО напомиње да нацрт Националне стратегије за 2023-2028. годину не предвиђа решавање питања спречавања корупције и унапређења интегритета међу лицима са највишим извршним функцијама.⁶ Нису предузете никакве друге мере за усвајање стратешких докумената за спречавање корупције међу свим лицима са највишим извршним функцијама у Влади, нити за спровођење релевантних процена ризика. Што се тиче другог дела, ГРЕКО примећује да Кабинет председника спроводи препоруке АСК, али нису дате информације о одговору Владе на препоруке АСК. Стога, напредак који су надлежни органи показали у вези са овом препоруком није довољан да се ова препорука сматра више него делимично испуњеном.

18. ГРЕКО закључује да је Препорука iii делимично испуњена.

Препорука iv

19. *ГРЕКО је препоручио (i) да делокруг Закона о спречавању корупције буде проширен тако да обухвати сва лица на највишим извршним функцијама (ЛНИФ), укључујући шефове кабинета председника и потпредседника Владе, као и специјалне и владине саветнике; (ii) да се усвоји кодекс понашања који се примењује на ЛНИФ, који обухвата питања интегритета (нпр. сукоб интереса, контакте са лобистима и трећим лицима, ограничења по престанку радног односа, итд), праћен санкцијама за кршења и одговарајућим практичним упутствима; и (iii) да се изради одговарајући документ о понашању за председника.*
20. Надлежни органи наводе да је Министарство правде припремило измене и допуне Закона о спречавању корупције (ЗСК) како би одговорило на захтеве ове препоруке. С тим у вези, предвиђено је да се измени члан 2. тачка 3) ЗСК тако што ће се дефиниција „јавног функционера” проширити на следећи начин:
- “3) “јавни функционер” је:
- (1) свако лице које је изабрано, постављено или именовано у органу јавне власти, осим лица која су представници приватног капитала у органу управљања привредног друштва које је орган јавне власти;”
 - (2) државни службеник на положају, заменик директора Агенције за спречавање корупције, шеф Кабинета председника Владе, шеф Кабинета потпредседника Владе, саветник председника Владе, саветник потпредседника Владе и посебни саветник министра;
 - (3) директор, члан надзорног или извршног одбора, представник у скупштини привредног друштва кога именује или предлаже орган Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, односно градске општине, или кога предложи заступник Републике Србије у органу тог привредног друштва.”

⁶ Према наводима надлежних органа, Национална стратегија треба да обухвати следеће области: 1. Локална самоуправа 2. Управљање јавним сектором 3. Јавна и друга предузећа у власништву државе 4. Приватизација 5. Грађевинарство и просторно планирање 6. Полиција 7. Царински систем 8. Порески систем 9. Јавне набавке 10. Образовање 11. Здравство 12. Финансирање политичких активности 13. Репресија против корупције (полиција, тужилаштво и судови). Поред тога, Стратегија треба да обухвати процедуре лобирања и узбуњивања.

21. Надлежни органи наводе да је, након јавних консултација које су спроведене у периоду 3-22. августа 2023. године, Влади достављен нацрт измена и допуна ЗСК, али актуелна Влада у техничком мандату до сада није омогућила да се нацрт измена и допуна поднесе Народној скупштини. Надаље, надлежни органи се позивају на Финални извештај Мисије за посматрање избора ОЕБС/ОДИХР,⁷ а у коме се, између осталог, препоручује унапређење законодавства у делу који се тиче надлежности АСК у вези са праћењем предизборне кампање. Народна скупштина је формирала радну групу са циљем унапређења релевантног законодавства како би се испуниле ове препоруке. Планирано је да се препоруке ГРЕКО и ОЕБС/ОДИХР адресирају кроз сет измена и допуна Закона о спречавању корупције, за које се очекује да ће бити достављене Народној скупштини на усвајање након што их Влада одобри.
22. Надаље, надлежни органи наводе да је 18. октобра 2022. године Генерални секретар председника одобрио Етички кодекс за администрацију председника и да се примењује на све запослене у Кабинету председника. Циљ Кодекса је да прецизније дефинише стандарде личног и професионалног интегритета и правила понашања која се тичу свих релевантних функционера, као и да им пружи подршку у усвајању ових стандарда. Кодекс дефинише принципе и правила о спречавању сукоба интереса, политичку неутралност, забрану злоупотребе овлашћења и службеног положаја, концепт поклона, процедуре извештавања и вођења евиденције, понашање које се очекује као одговор на незаконите понуде, као и обавезе извештавања. Такође се наводе и последице кршења Кодекса. Уз то, надлежни органи истичу да су председник, генерални секретар, шеф кабинета и саветници председника обухваћени термином „јавни функционер“, како је дефинисано Законом о спречавању корупције.
23. Што се тиче израде одговарајућег документа који се односи на понашање председника, надлежни органи наводе да домаће законодавство (Устав, Закон о председнику Републике, ЗСК) јасно дефинише надлежности и одговорности председника, принципе његовог/њеног јавног деловања, неспојивост и сукоб интереса. По мишљењу надлежних органа, ове одредбе, уз чињеницу да председник по ступању на дужност полаже заклетву пред Народном скупштином, у довољној мери гарантују да ће председник поштовати стандарде интегритета који се очекују од овог носиоца функције.
24. ГРЕКО узима у обзир информације које су надлежни органи доставили. Што се тиче првог дела препоруке, нотирана је намера надлежних органа да се измени ЗСК тако да буду обухваћени шефови кабинета, посебни саветници и саветници у Влади, као и до сада предузете мере за унапређење нацрта измена и допуна у том погледу. Одредбе нацрта у садашњем облику би на адекватан начин адресирале препоруку, али ови амандмани још увек нису усвојени, будући да поступак усвајања мора да буде поново покренут након одобрења од стране нове Владе.

⁷ Финални извештај о превременим парламентарним изборима 17. децембра 2023. године који је објавила Мисија ОДИХР за посматрање избора 28. фебруара 2024. године, доступан је на следећем линку: https://www.osce.org/files/f/documents/1/3/563505_0.pdf

Што се тиче другог дела, ГРЕКО напомиње да су лица на највишим извршним функцијама (ЛНИФ) у Кабинету председника сада обавезани Кодексом понашања, али надлежни органи нису пружили информације у вези са другим ЛНИФ. Чини се да ниједан кодекс понашања или други сличан документ који обухвата питања интегритета ЛНИФ у Влади (укључујући министарства) није у припреми, па чак ни у фази разматрања. ГРЕКО подсећа да се ово питање сматрало хитним још у време усвајања Евалуационог извештаја (став 42. Евалуационог извештаја) и изражава жаљење због изостанка било каквог напретка по овом питању. Што се тиче трећег дела ове препоруке, ГРЕКО нотира усвајање Кодекса понашања који се односи на све функционере у Кабинету председника.⁸ Иако је ово позитиван корак сам по себи, он не адресира суштину препоруке. ГРЕКО истиче да је правни оквир на који се позивају надлежни органи већ био на снази у време евалуације, али се није сматрао довољним за успостављање правила о понашању и интегритету председника као највише позиционираног ЛНИФ. Дакле, није размотрена потреба израде одговарајућег документа који би се односио на понашање председника.

25. ГРЕКО закључује да је Препорука iv делимично испуњена.

Препорука v

26. *ГРЕКО је препоручио да се саветодавна улога Савета за борбу против корупције у институционалном оквиру за борбу против корупције, у потпуности потврди тако што ће се обезбедити да се Влада ангажује са њим, да се попуне сва упражњена места у савету и да сарадња са Агенцијом за спречавање корупције буде формализована.*

27. Надлежни органи наводе да је, након консултација између директора АСК и председника Савета за борбу против корупције (СБК), 13. октобра 2023. године, потписан Меморандум о сарадњи ове две институције на пољу спречавања корупције и унапређења интегритета у централним органима власти. Меморандум има за циљ изградњу система континуиране сарадње кроз проактиван приступ спречавању корупције у областима нарочито подложним корупцији, како је прописано стратешким документима Републике Србије, а ради ефикасније контроле спровођења прописа у овим областима. Поред тога, надлежни органи наводе да је СБК недавно активно учествовао у раду радних група и био позван на округле столове, укључујући Радну групу за припрему нацрта Националне стратегије за борбу против корупције за период 2023-2028 и пратећег Акционог плана. Надаље, 23. маја 2024. године, представници АСК и СБК одржали су састанак на којем су разматрани извештаји о релевантним активностима две институције, а како би се идентификовале антикорупцијске теме од заједничког интереса. Као резултат тога, договорено је да се испитају жалбе достављене АСК које се односе

⁸ Члан 1. Кодекса понашања предвиђа следеће (незванични превод): „Овим кодексом се уређују правила етичког понашања запослених у Генералном секретаријату председника Републике (у даљем тексту: Генерални секретаријат) на основу моралних норми, професионалних стандарда и општеприхваћених вредности. Правила овог кодекса односе се на функционере, запослене (државне службенике и намештенике) и лица запослена у Генералном секретаријату (у даљем тексту: запослени), а који су дужни да поштују стандарде прописане Кодексом.

на систематска питања корупције, а које СБК може да искористи приликом припреме специјализованих антикорупцијских извештаја, са циљем консолидоване антикорупцијске анализе законодавства, као и да би се обезбедило учешће представника СБК у активностима едукације и обуке на тему борбе против корупције које спроводи АСК. Представници две институције сагласили су се да утврде план редовних састанака како би се обезбедила ефикасна примена Меморандума о сарадњи.

28. Што се тиче саветодавне улоге СБК, надлежни органи указују на то да је, за разлику од АСК,⁹ СБК *ad hoc* орган Владе, основан Пословником Владе (члан 22.), те стога његов састав, задужења, трајање мандата и однос са Владом и министарствима уређује Влада. Надлежни органи сматрају да је однос СБК са другим органима јавне власти уређен на адекватан начин. Такође појашњавају да је чланство у СБК позиција саветодавног карактера, која се попуњава у складу са прописима о државној управи.
29. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Са задовољством констатује да су представници СБК учествовали у недавним иницијативама које је предводила Влада, као што је Радна група задужена за припрему Националне стратегије за борбу против корупције за период 2023-2028. године. ГРЕКО такође поздравља потписивање Меморандума о сарадњи између АСК и СБК, чиме је формализована сарадња између ове две институције и побољшана координација између њих. Иако ови позитивни помаци одговарају на захтеве ове препоруке, један од њених кључних аспеката, а то је попуњавање свих упражњених радних места у СБК, још увек није адресиран. ГРЕКО подстиче надлежне органе да у наредном периоду обезбеде континуирану сарадњу Владе са СБК, укључујући редовно објављивање његових препорука и одговора Владе (видети Препоруку iii изнад и став 48. Евалуационог извештаја), као и да му обезбеди адекватне људске ресурсе за извршавање задатака.
30. ГРЕКО закључује да је Препорука v делимично испуњена.

Препорука vi

31. *ГРЕКО је препоручио (i) да се свим лицима која обављају највише извршне функције, по преузимању дужности и у редовним интервалима, обезбеде систематски информативни састанци и обука о свим стандардима интегритета; (ii) да поверљиви савети буду доступни шефовима кабинета председника и потпредседника Владе, као и специјалним и владиним саветницима.*
32. Надлежни органи истичу, у вези са првим делом препоруке, да је Агенција за спречавање корупције од 2022. године, након што је Народна скупштина одобрила састав Владе, припремила збирку одредби Закона о спречавању корупције од

⁹ С тим у вези, надлежни органи поново истичу да Закон о спречавању корупције формализује сарадњу између Агенције за спречавање корупције, као независног државног тела, Владе (члан 2. став 1. тачка 2) и свих других органа јавне власти на које се примењује Закон о спречавању корупције.

значаја за лица са највишим извршним функцијама¹⁰ и проследила администрацији председника и Влади. Овој збирци су приложени штампани примерци Водича за јавне функционере и Приручника за препознавање и управљање ситуацијама сукоба интереса и неспојивости, оба објављена на сајту Агенције за спречавање корупције.¹¹ Даље, Агенција за спречавање корупције је наставила са систематским информативним састанцима и саветовањима (лично, телефоном, у писаној форми) јавних функционера, укључујући лица са највишим извршним функцијама, који су постали учесталији након усвајања Евалуационог извештаја ГРЕКО. Надлежни органи наводе да су током 2022-2023. године два помоћника министра похађала обуке¹² о решавању етичких дилема, које је организовала Национална академија за јавну управу, а спровела Агенција за спречавање корупције.

33. Поред тога, Агенција за спречавање корупције је у децембру 2023. године одобрила програм обуке за јавне функционере, укључујући лица са највишим извршним функцијама. Овај програм се састоји од пет тема: (i) Обавезе јавних функционера у области спречавања сукоба интереса;¹³ (ii) Извештавање о имовини и приходима јавних функционера, обавештавање о ступању на јавну функцију и њеном престанку, достављање евиденције о поклонима;¹⁴ (iii) Лобирање;¹⁵ (iv) Процена ризика од корупције у прописима и обавеза органа државне управе да предлоге закона достављају Агенцији за спречавање корупције у областима које су посебно склоне корупцији ради давања мишљења;¹⁶ (v) Етика и интегритет.¹⁷

¹⁰ Одредбе о правима и обавезама, роковима које треба поштовати, итд.

¹¹ Приручник за јавне функционере: https://www.acas.rs/storage/page_files/Guide%20for%20Public%20Officials.pdf и Приручник за препознавање и управљање ситуацијама сукоба интереса и неспојивости: https://www.acas.rs/storage/page_files/Manual%20on%20Conflict%20of%20Interest.pdf

¹² Прецизније, похађали су обуку за државне службенике под називом „Решавање етичких дилема” која је реализована у оквиру пројекта „Јачање професионалних капацитета државних службеника у Србији” који се спроводи у оквиру иницијативе ЕУ за тебе. Теме обуке су укључивале „Главне основе етике у јавном сектору – главни принципи, зашто је то важно?” „Која је посебна улога менаџера у неговању етичког понашања?” „Како се улога вишег менаџера разликује од улоге других запослених у спровођењу етике?” „Модел корак по корак за разматрање и решавање етичких дилема.”

¹³ Обухвата одредбе Закона о спречавању корупције које се односе на сукоб интереса и кумулацију функција, као и права и обавезе јавних функционера, прилагођене њиховим категоријама и укључујући практичне примере о питањима као што је обавеза тражења сагласности за обављање друге јавне функције; обавештавање Агенције за спречавање корупције о обављању друге дужности или делатности; обавештавање Агенције за спречавање корупције о случају сукоба интереса; обавезе јавног функционера током предизборне кампање итд. Осим тога, обука ће укључивати разговоре о надлежностима и процедурама Агенције за спречавање корупције.

¹⁴ Обухвата законске обавезе лица са највишим извршним функцијама у вези са пријављивањем имовине и прихода, обавештавањем о преузимању и престанку јавне функције, пријављивањем и евидентирањем поклона, као и поступак утврђивања повреда Закона о спречавању корупције.

¹⁵ Укључује нормативни оквир, надлежности Агенције за спречавање корупције, дефиницију лобирања и шта не представља лобирање, учеснике у лобирању, процедуру лобирања, обавезе лобираних лица и органа власти.

¹⁶ Обухвата нормативни оквир, концепт корупције, ризике корупције и факторе ризика у прописима, методологију за процену ризика од корупције у прописима, обавезе органа.

¹⁷ Укључује интегритет (лични, институционални, друштвени), утицај ризика од корупције на лични и институционални интегритет, идентификацију и процену ризика од корупције у обављању највиших

34. После парламентарних избора одржаних 17. децембра 2023. године, надлежни органи извештавају да је 2. маја 2024. године изабрана нова Влада Србије у саставу од 32 члана (укључујући председника Владе, потпредседнике Владе и министре). По сагласности Владе, Агенција за спречавање корупције је на првој седници Владе одржаној 16. маја 2024. године Генералном секретаријату Владе, као и сваком министру, поделила примерке Водича за јавне функционере. Достављена је и електронска верзија Водича за јавне функционере, уз напомену да се могу обратити Агенцији за спречавање корупције за све врсте консултација. Поред тога, Агенција за спречавање корупције је 17. маја 2024. године проследила позиве за обуку Генералном секретаријату председника и Генералном секретаријату Владе. Генерални секретаријат Владе је 20. маја 2024. године прихватио позив и предложио да се наведена обука одржи након именовања државних секретара, шефова кабинета и саветника председника и потпредседника Владе, као и помоћника министара и директора служби.
35. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Са задовољством примећује да Агенција за спречавање корупције наставља иницијативе усмерене на подизање свести јавних функционера у вези са етиком и интегритетом и да све већи број функционера наводи да су имали користи од информативних састанака и саветовања. Охрабрује и учешће неких лица на највишим извршним функцијама (ЛНИФ) у обуци посвећеној решавању етичких дилема. ГРЕКО даље напомиње да је Агенција за спречавање борбе против корупције припремила нови програм обуке за лица на највишим извршним функцијама (ЛНИФ), који обухвата питања борбе против корупције, и очекује се да ће његова имплементација почети након именовања релевантних функционера у Влади и министарствима. ГРЕКО препознаје кораке предузете у циљу пружања обуке о интегритету за све већи број ЛНИФ. Наведеним делимично се испуњавају услови из првог дела препоруке. Међутим, ове иницијативе још нису реализоване. ГРЕКО такође подсећа да обука и информативни састанци о интегритету треба да обухвате сва лица на највишим извршним функцијама (ЛНИФ) по преузимању дужности, али и током њихове каријере, и позива органе власти да наставе са спровођењем предвиђених мера у пракси. Коначно, у погледу нацрта измена и допуна Закона о спречавању корупције (чланови 20-21.), делокруг Закона о спречавању корупције још увек није проширен на шефове кабинета премијера и потпредседника владе и саветнике (специјалне и владине). Сходно томе, поверљиви савети Агенције за спречавање корупције за њих остају недоступни. Стога, на основу до сада предузетих корака, ГРЕКО ову препоруку сматра само делимично испуњеном.
36. ГРЕКО закључује да је Препорука vi делимично испуњена.

Препорука vii

37. *ГРЕКО је препоручио (i) да захтеви за достављање информација који су поднети Влади или администрацији председника, а који нису добили позитиван одговор,*

руководећих функција и спровођење процеса рада у институцији, улогу и одговорност лица са највишим извршним функцијама у припреми и спровођењу планова интегритета, итд.

буду предмет жалбе Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности и (ii) да се спровођење одговарајућих одлука систематски разматра.

38. Надлежни органи Србије обавештавају да је Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности сагласан са значајем увођења могућности подношења жалби појединаца овој институцији на одлуке Владе и Кабинета председника којима се не одобравају захтеви за приступ информацијама од јавног значаја. По мишљењу Повереника, то би ојачало правни положај оних који траже приступ информацијама од јавног значаја. Повереник даље предлаже да такво право на жалбу не би требало да буде ограничено само на захтеве за информацијама које се подносе Влади и председнику, већ треба да има за циљ спречавање злоупотребе права на приступ информацијама од јавног значаја у ширем смислу, укључујући и Владу и друге органе јавне власти. Међутим, Министарство државне управе и локалне самоуправе, које прати спровођење Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, обавештава да измене овог закона тренутно нису планиране. На крају, представници администрације председника оспоравају неке од налаза Евалуационог извештаја, указујући да су од 2017. године одговорили на око 112 захтева за приступ информацијама од јавног значаја на основу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.
39. ГРЕКО узима у обзир информације које су доставили надлежни органи. Узима се у обзир мишљење Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности о потреби да се на негативне одлуке о захтеву за добијање информација дозволи жалба Поверенику. Поред тога, за реализацију ове препоруке никакве мере нису предузете, нити су у припреми. ГРЕКО позива надлежне органе да предузму одлучну акцију како би побољшали приступ информацијама од јавног значаја извршне власти, како је препоручено.
40. ГРЕКО закључује да Препорука vii није испуњена.

Препорука viii

41. *ГРЕКО је препоручио да се (i) закони који потичу од Владе систематски достављају на јавне консултације, и (ii) да ревидирани предлози закона који се износе пред Народном скупштином, буду систематски пропраћени објашњењем у којем се износе кораци законодавног поступка у вези са нацртом закона.*
42. Надлежни органи поново истичу законске одредбе у вези са спровођењем јавних консултација у вези са законима који потичу од Владе, као и у Народној скупштини. Не достављају информације које се тичу нових мера које су предузете у вези са овом препоруком.
43. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Примећује да је законодавство на које се позивају органи власти већ узето у обзир у време евалуације и жали због одсуства било каквог напретка у повећању транспарентности процеса доношења закона у извршној власти.

44. ГРЕКО закључује да Препорука viii није испуњена.

Препорука ix

45. *ГРЕКО је препоручио (i) да се појам лобирања обухваћен Законом о лобирању прошири на контакте са лицима са највишим извршним функцијама (ЛНИФ), без обзира да ли су формализовани у писаном захтеву или не; (ii) да контакти између ЛНИФ-а и лобиста / трећих страна који желе да утичу на процес доношења одлука у јавности буду откривени, као и имена учесника и тема о којима се расправља.*

46. Надлежни органи саопштавају да Министарство правде планира да формира радну групу са задатком да припреми неопходне измене и допуне Закона о лобирању у складу са актуелном препоруком.

47. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Констатује намеру власти да измени и допуни Закон о лобирању у складу са захтевима из препоруке. Међутим, процес још увек није започет. Дакле, није постигнут никакав опипљив напредак.

48. ГРЕКО закључује да Препорука ix није испуњена.

Препорука x

49. *ГРЕКО је препоручио да сва министарства буду опремљена јединицама интерне ревизије које су у потпуности функционалне.*

50. Надлежни органи наводе да је, у складу са Консолидованим годишњим извештајем за 2022. годину о стању интерне финансијске контроле у јавном сектору у Републици Србији, извештено да су јединице интерне ревизије успостављене у 23 министарства и четири управе у оквиру министарстава, од којих је 15 интерних ревизија било оперативно. Од тога, само седам запошљава најмање три интерна ревизора, што испуњава минимум прописан законом. Извештај за 2022. годину даље сугерише да је, у поређењу са 2021. годином, повећан број радних места додељених интерним ревизијама, али је стварни број ревизора био за 4% мањи.

51. ГРЕКО узима у обзир информације које су доставили надлежни органи. Напомиње да су, према подацима из 2022. године, 23 министарства успоставила интерну ревизију, али само 15 њих је функционално. Поред тога, значајан број упражњених радних места у интерним ревизијама тек треба да буде попуњен. ГРЕКО позива надлежне органе да појачају своје напоре како би се свим министарствима обезбедиле потпуно функционалне јединице интерне ревизије. У тренутној ситуацији, ГРЕКО ову препоруку може сматрати само делимично испуњеном.

52. ГРЕКО закључује да је Препорука x делимично испуњена.

Препорука хі

53. ГРЕКО је препоручио (i) да се од свих особа на највишим извршним функцијама захтева да открију ад хок сукобе интереса; и (ii) да изузетак по коме се онемогућавају да то чине, у случају „опасности од одлагања“ у процесу доношења одлука, буде уклоњен из закона.
54. Надлежни органи обавештавају да нацрт измена и допуна Закона о спречавању корупције (види ставове 20-21) предвиђа измену члана 42. закона, по питању укидања изузетка који дозвољава јавном функционеру да настави да обавља своје дужности у случају сумње у сукоб интереса.
55. ГРЕКО узима у обзир информације које су доставили надлежни органи. Напомиње да увиђа намеру надлежних да се укине одредба која дозвољава јавним службеницима да наставе да обављају своје функције у случају могућег сукоба интереса. Овај амандман би се односио на други део препоруке, али измене и допуне Закона о спречавању корупције још увек нису усвојене (видети став 21. горе). Што се тиче првог дела, није забележен напредак у погледу увођења обавезе за сва лица на највишим извршним функцијама да обавештавају о *ad hoc* сукоб интереса.
56. ГРЕКО закључује да Препорука хі није испуњена.

Препорука хii

57. ГРЕКО је препоручио да се правила о ограничењима по престанку радног односа примењују на све особе на највишим извршним функцијама, укључујући председника, шефове кабинета председника и потпредседника Владе, као и специјалне и владине саветнике.
58. Надлежни органи поново истичу одредбе Закона о спречавању корупције, које предвиђају двогодишњу забрану јавним функционерима да се, без сагласности Агенције за спречавање корупције, ангажују у приватном сектору, тамо где је постојао пословни однос са јавним органом док је јавни функционер обављао своје јавне функције. Подсећају да се ова забрана не односи на изабране јавне функционере. Надлежни се позивају и на одредбе Закона о спречавању корупције којима је обавезно да јавни функционери подносе извештај о имовини и приходима по престанку јавне функције, као и две године након престанка јавне функције, ако су се имовина и приходи значајно променили у односу на претходну годину. Надлежни органи закључују да је ова препорука испоштована у погледу администрације председника.
59. ГРЕКО узима у обзир информације које су доставили надлежни органи. Напомиње да су одредбе на које се позивају надлежни органи биле на снази у време усвајања Евалуационог извештаја и да су у потпуности узете у обзир. Препорука захтева да се осигура примена ограничења на сва лица на највишим извршним функцијама, без изузетка, након преласка на дужност. Ово није урађено.

60. ГРЕКО закључује да Препорука хii није испуњена.

Препорука хiii

61. *ГРЕКО је препоручио да извештаји о имовини и приходима лица на највишим извршним функцијама буду предмет редовне суштинске контроле и да се Агенцији за спречавање корупције обезбеде адекватна средства за ту сврху.*
62. Надлежни органи истичу да је 27. децембра 2022. године Агенција за спречавање корупције објавила ажуриране Смернице¹⁸ које регулишу поступак спровођења прелиминарне анализе од стране Агенције за спречавање корупције, поступак одређивања јавних функционера чији ће извештаји бити предмет провере према плану, као и рокови за израду и одобравање Годишњег плана провере. Смернице, између осталог, предвиђају да приликом израде годишњих планова провере, треба посветити посебну пажњу укључивању категорија јавних функционера којима су поверене највише извршне функције. Тако, према Годишњем плану провере за 2023. годину, од 270 јавних функционера обухваћених Планом, 66 су лица на највишим извршним функцијама (25%). Од планираних 66 извештаја за лица на највишим извршним функцијама (помоћника министара) за проверу у 2023. години, извршене су провере за 50 извештаја, док је провера преосталих 16 извештаја још увек у току. Даље, Годишњи план провере за 2024. годину, усвојен 25. јануара 2024. године, предвиђа проверу извештаја о имовини и приходима 280 јавних функционера, од којих је 131 лице на највишим извршним функцијама. Надлежни органи закључују да су од 2023. године лица на највишим извршним функцијама укључена у Годишњи план провере извештаја о имовини и приходима, те ће се стога њихови извештаји редовно проверавати.
63. Што се тиче капацитета Агенције за спречавање корупције, надлежни органи саопштавају да је 1. новембра 2023. године ступио на снагу нови Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Агенцији за спречавање корупције, којим је број запослених у Агенцији који су одговорни за проверу извештаја о имовини и приходима утврђен на 15.¹⁹ Даље, надлежни органи извештавају да је запосленима који су задужени за проверу извештаја о имовини и приходима јавних службеника, обезбеђена додатна обука. Конкретно, током 2022. године, запослени у Агенцији за спречавање корупције, присуствовали су дводневној радионици о дигиталној имовини у контексту суштинске контроле извештаја (20-21. октобар 2022. године), и дводневној радионици о офшор

¹⁸ Пун наслов: "Смернице за израду годишњег плана провере имовине и извештаја о приходима", доступно на следећем линку (на српском језику): https://www.acas.rs/storage/page_files/Godišnji%20plan%20provere%20Izveštaja%20o%20imovini%20i%20prihodima%20javnih%20funkcionera%20za%202023.%20godinu.pdf

¹⁹ У циљу повећања способности субјеката надлежних за извештаје о имовини и њихову проверу, Сектор за регистре и евиденцију је спојен са Сектором за контролу имовине. Нови Сектор за регистре, евиденцију и контролу имовине има 15 запослених, од којих се 10 бави прелиминарним поступком формалне провере извештаја о имовини и приходима, (тј. провера благовремености и комплетности извештаја о имовини и приходима), док је осталих пет одговорно за редовну (циљану) и ванредну суштинску проверу благовремености, потпуности и тачности података садржаних у извештајима. У зависности од исхода провера, Агенција за спречавање корупције може да води релевантне поступке као што су изрицање мера, подношење захтева за покретање прекршајног поступка или кривичне пријаве.

јурисдикцијама у истом контексту (27-28. октобар 2022. године), реализованим у сарадњи са Мисијом ОЕБС у Србији. Надаље, од 14. до 15. септембра 2023. године, одржана је дводневна обука о техникама откривања превара истражним техникама за представнике Агенције за спречавање корупције.²⁰ Свеукупно, предвиђене су још четири обуке у оквиру овог пројекта током 2023. и 2024. године које ће спровести Међународна академија за борбу против корупције (ІАСА).

64. Такође, да би се проширили извори информација доступних Агенцији за спречавање корупције, а за вршење суштинских провера извештаја о имовини и приходима, Агенција за спречавање корупције је 23. фебруара 2023. године закључила Споразум о сарадњи са Народном банком Србије. Споразумом је предвиђена размена електронских података из релевантних регистара²¹ које води Народна банка Србије. Агенција за спречавање корупције је 10. априла 2023. године ажурирала претходни Споразум о сарадњи (на снази од 2012. године) са Републичким геодетским заводом (РГЗ – земљишне књиге), који има за циљ да унапреди спровођење задатака Агенције за спречавање корупције дигитализацијом и поједностављењем пријављивања непокретности Агенцији за спречавање корупције. Такође, 12. јула 2023. године, Агенција за спречавање корупције и Агенција за привредне регистре (АПР) обновили су Споразум из 2012. године како би омогућили међусобан редован приступ подацима из база података АПР о привредним субјектима, стварним власницима и повезаним лицима, у циљу спречавања корупције. Агенција за спречавање корупције и Управа за спречавање прања новца закључили су 22. августа 2023. године Споразум о сарадњи у циљу јачања сарадње у области спречавања корупције, прања новца и финансирања тероризма. На основу овог споразума, дана 6. септембра 2023. године, спроведена је обука²² о пријављивању сумњивих трансакција за представнике Агенције за спречавање корупције и Управе за спречавање прања новца.
65. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Поздравља укључивање, од 2023. године, лица на највишим извршним функцијама у Годишњи план провере Агенције за спречавање корупције. Међутим, тренутно обухвата само помоћнике министара, док сва остала лица на највишим извршним функцијама остају ван оквира провере. Што се тиче обезбеђивања адекватних ресурса Агенцији за спречавање корупције за обављање њених задатака, ГРЕКО примећује измену унутрашње организације Агенције како би се успоставио јединствени ентитет од 15 запослених лица задужених за проверу извештаја о имовини и приходима јавних званичника – што је значајно повећање са шест запослених чланова у време евалуације (став 92. Евалуационог извештаја). У светлу све већег броја извештаја које треба проверити годишње, ГРЕКО позива надлежне да врше контролу над људским ресурсима додељеним Агенцији за спречавање корупције за овај задатак

²⁰ Реализује се у оквиру Пројекта под називом “Facility Supporting Strengthening Rule of Law in the Republic of Serbia” - EU for Fight Against Corruption and for Fundamental Rights, који заједнички финансирају ЕУ, Немачко Савезно министарство за економску сарадњу и развој (БМЗ) и Аустријска развојна сарадња (АДЦ), коју спроводе ГИЗ, АДА, ЦПМА и Мисија ОЕБС у Србији.

²¹ Јединствени регистар текућих и других рачуна правних и физичких лица, Јединствени регистар сефова, Јединствени регистар корисника платних услуга за дознаке и евиденција имаоца виртуелне валуте.

²² У оквиру пројекта “Preventing Money Laundering and Terrorism Financing”, који спроводи Савет Европе, а подржава Шведска агенција за међународни развој и сарадњу.

и да обезбеде да они буду подобни за ефикасно обављање посла.²³ ГРЕКО такође примећује закључивање и/или обнављање споразума о сарадњи са неколико институција како би се у Агенцији за спречавање корупције побољшао приступ неопходним информацијама током провере извештаја и потврђује да ће примена ових споразума олакшати суштинску проверу извештаја. Такође треба истаћи недавне иницијативе за обуку за унапређење компетенција запослених у Агенцији за спречавање корупције у обављању својих задатака. Све у свему, ГРЕКО признаје добар напредак у спровођењу ове препоруке и позива надлежне да прошире категорије лица на највишим извршним функцијама чији ће извештаји о имовини и приходима бити предмет редовних, суштинских контрола и провера од стране Агенције за спречавање корупције.

66. ГРЕКО закључује да је Препорука xiii делимично испуњена.

Препорука xiv

67. *ГРЕКО је препоручио (i) да се ревидира имунитет који је омогућен члановима Владе, како би се искључила изричито кривична дела повезана са корупцијом; (ii) да се надлежност Тужилаштва за организовани криминал прошири на све особе на највишим извршним функцијама, укључујући председника, за кривична дела против службене дужности и да оно буде адекватно попуњено особљем како би испуњавало своју улогу.*

68. Надлежни органи се, у погледу првог дела, позивају на одредбе чланова 134., 119. и 103. Устава Републике Србије, који регулишу питање имунитета релевантних јавних функционера (председника, члана Владе, народног посланика), као и поступак укидања имунитета у контексту кривичног или другог поступка, а за које је потребно одобрење Народне скупштине или Владе. Надлежни органи сматрају да би примена ове препоруке била у супротности са Уставом Републике Србије. Што се тиче другог дела, надлежни органи наводе да је 10. новембра 2023. године расписан јавни конкурс за избор седам јавних тужилаца за Јавно тужилаштво за организовани криминал, а за који се очекује да буде реализован до краја 2024. године. Такође, кадровским планом за 2024. годину, Министарство правде доделило је три додатна радна места за Јавно тужилаштво за организовани криминал, чиме је укупан број запослених у овом тужилаштву порастао на 71. Међутим, као што је и раније истицано, конкурс за ова три додатна радна места није расписан, због недостатка објеката потребних за смештај свих планираних кадрова.

69. ГРЕКО узима у обзир став надлежних органа Србије у вези са ревидирањем имунитета омогућеним члановима Владе у контексту кривичних дела повезаних са корупцијом. ГРЕКО подсећа да и је раније издао препоруке за неколико држава чланица у вези са стандардом који предвиђа да *имунитет треба да буде ограничен у мери који је неопходан у једном демократском друштву, како не би дошло до ометања истраге, кривичног гоњења или суђења коруптивним*

²³ Евалуациони извештај указује на „прилично ограничене људске ресурсе посвећене верификацији“ (став 96).

*кривичним делима.*²⁴ Истакнуто правило треба да се примењује и на кривичне истраге у вези са лицима на највишим извршним функцијама, а која су умешана у кривична дела повезана са корупцијом. У неколико претходних извештаја, ГРЕКО је препоручио ограничавање привилегија која уживају лица на највишим државним функцијама у погледу кривичног гоњења за дела која су извршена ван њихове службене дужности, уједно и нагласио важност објективних и правичних критеријума за укидање таквог имунитета. Иако ГРЕКО признаје да уставни амандмани захтевају консолидовани напор надлежних органа који доносе одлуке у скоро свим њеним државама чланицама, ипак је познато да су такви амандмани примењени у неколико држава чланица. Могућност пружања адекватног кривичноправног одговора на корупцију, када је почине носиоци највиших државних функција, кључна је за борбу против корупције на високом нивоу, као и успостављање кредибилног механизма одговорности и, на крају, јачање поверења јавности у државне институције. Стога се позивају надлежни органи Србије да испитају све правне и практичне путеве за спровођење овог дела препоруке и да с тим у вези предузму конкретне кораке.

70. Што се тиче другог дела, ГРЕКО нотира да је у току конкурс за попуњавање упражњених јавнотужилачких места у Јавном тужилаштву за организовани криминал, као и за додатна три јавнотужилачка места у оквиру овог тужилаштва, која су додељена за 2024. годину. Међутим, процес запошљавања је и даље у току, а три додатна слободна радна места још увек нису објављена. Поред тога, ГРЕКО није добио информације о проширењу надлежности Јавног тужилаштва за организовани криминал за сва лица на највишим извршним функцијама, укључујући и председника државе, за кривична дела против службене дужности. Имајући у виду наведено, ова препорука се не може сматрати спроведеном, чак ни делимично.
71. ГРЕКО закључује да Препорука xiv није испуњена.

Спречавање корупције и јачање интегритета у органима за спровођење закона

Препорука xv

72. *ГРЕКО је препоручио да се што је могуће пре усвоји и јавности представи стратешки документ о спречавању корупције у полицији са утврђеним областима ризика и јасно постављеним циљевима.*
73. Надлежни органи наводе да је Министарство унутрашњих послова учествовало у изради Националне стратегије за борбу против корупције за период 2023-2028 (која ће бити усвојена, види тачку 16. горе). Конкретно, на предлог Министарства, нацрт Националне стратегије и пратећи Акциони план за период 2023-2024. године обухвата 21 активност под насловом „Унапређење антикорупцијских механизма у раду Министарства унутрашњих послова“.²⁵ Надлежни органи указују да, имајући

²⁴ Утврђено је у Двадесет водећих принципа у борби против корупције.

²⁵ Области под овим насловом обухватају спречавање корупције у полицији, идентификацију ризичних области и постављање циљева у оквиру Националне стратегије. Предложене активности укључују, између

у виду израду Националне стратегије за борбу против корупције, коју води Министарство правде, Закон о планском систему Србије онемогућава МУП да донесе још један стратешки документ у области која је већ обухваћена Национална стратегија за борбу против корупције. Сходно томе, стратешке антикорупцијске мере у односу на Министарство унутрашњих послова биће интегрисане у Националну стратегију, а коју ће спроводити Министарство, након усвајања претходне.

74. Надлежни органи даље обавештавају да је Сектор унутрашње контроле Министарства унутрашњих послова одговоран за спровођење Анализе ризика од корупције у оквиру превентивних активности. Анализа ризика од корупције подразумева израду методологије за идентификацију, процену и адресирање ризика од корупције. Сектор унутрашње контроле у сарадњи са Агенцијом за спречавање корупције врши процену ризика од корупције у свим организационим јединицама МУП. Ова процена обухвата и препоруке и мере за спречавање, ублажавање и отклањање корупције и њених последица, као и надзор над спровођењем мера за ублажавање. Исход процене ризика треба да буде основа за План интегритета за Министарство. Надлежни органи даље прецизирају да је као превентивна антикорупцијска мера на основу анализе самопроцене ризика од корупције са којима се суочава Министарство, заправо у питању документ који није доступан за јавност, при чему је исти постављен на ограниченом делу сајта Агенције за спречавање корупције. Ажурирани План интегритета, када буде усвојен, надовезаће се на резултате процене ризика од корупције и обједињаваће интерне напоре које Министарство унутрашњих послова предузима на идентификацији и превенцији корупције.
75. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Нарочито цени што ће Национална стратегија за борбу против корупције, која је тренутно у припреми, садржати поглавље које се односи и на Министарство унутрашњих послова. Ипак, ГРЕКО подсећа да је Министарство унутрашњих послова радило на плану интегритета од 2017. године (тачка 121. Евалуационог извештаја). И поред протеча знатног времена откако је овај процес започет, није постигнут никакав конкретан напредак. ГРЕКО нотира референцу надлежних органа на ограничени План интегритета Министарства унутрашњих послова, али остаје нејасно да ли је овај документ заиста усвојен, и ако јесте – када. ГРЕКО сматра да би стратешки документ о превенцији корупције у полицији, који не мора у целини да буде усмерен на Министарство унутрашњих послова, могао корисно да допуни области деловања истакнуте у Националној стратегији за борбу против корупције разматрањем ризичних области, утврђивањем детаљних циљева и временских оквира за њихово постизање, који су и подвргнути евалуацији у погледу његове имплементације. Ово

осталог, измену закона за избор, именовање и поновно именовање виших руководица у Министарству унутрашњих послова; обука полицијских службеника о спровођењу жалбеног поступка; измену одредби о вредновању поклона у Министарству унутрашњих послова; успостављање регистра ризика на радним местима са високим ризиком од корупције; доношење правилника о распоређивању/премештању полицијских службеника на предлог руководица; спровођење интерних/јавних тендера; доношење правилника о поступку давања сагласности запосленима у Министарству унутрашњих послова на споредне активности и вођење евиденције о тим пословима; подизање свести у области заштите узбуњивача, укључујући кроз посвећену обуку.

није урађено. ГРЕКО позива надлежне органе да предузму конкретне кораке ка развоју, усвајању и спровођењу стратешких мера за спречавање корупције у полицији.

76. ГРЕКО закључује да Препорука xv није испуњена.

Препорука xvi

77. *ГРЕКО је препоручио (i) да се Кодекс полицијске етике ажурира у смислу ближег покривања свих релевантних питања интегритета (као што су сукоб интереса, поклони, контакти са трећим лицима, активности ван службе, поверљиве информације), да се допуни смерницама за поступање, где би била илустрована сва питања и области ризика са конкретним примерима, и да све то буде спроводиво у случају кршења, и (ii) да Кодекс мора бити познат и доступан јавности.*
78. Надлежни органи саопштавају да је Влада 5. октобра 2023. године усвојила Кодекс полицијске етике, који је објављен у „Службеном гласнику“ и на интернет страници Министарства унутрашњих послова.²⁶ Кодексом се уређују сва релевантна питања интегритета, као што су: професионалност и **недостављање рада non submission to work**, поштовање интегритета појединца и превентивно деловање, поштовање права на једнакост пред Уставом и законом, спречавање корупције и непримереног утицаја на полицијски рад, поклони, спречавање сукоба интереса, понашање ван службене дужности, јавност рада, и друго. Кршење Кодекса представљало би повреду службене дужности. Надаље, надлежни органи наводе да је Водич за примену Кодекса полицијске етике у процесу усвајања. Водич ће садржати објашњење појмова који се користе у Кодексу, као и практичне примере у циљу бољег разумевања и примене норми садржаних у Кодексу, уједно и усмеравање полицијских службеника на одговорно понашање.
79. ГРЕКО узима у обзир информације које су доставили надлежни органи. Поздравља усвајање Кодекса полицијске етике, као и његово објављивање. Охрабрује и намеру да се изда документ у виду водича, који би садржао конкретне примере, а који би илустровали како се одредбе Кодекса примењују у пракси, међутим, ове смернице још увек нису усвојене. Иако се ишчекује усвајање наведених смерница, ГРЕКО сматра да је ипак већина захтева ове препоруке испоштована.
80. ГРЕКО закључује да је Препорука xvi делимично испуњена.

Препорука xvii

81. *ГРЕКО је препоручио (i) да се обавезна обука за ново запослене и полицијске службенике организује на основу ревидираног Кодекса полицијске етике; (ii) да се уложи напори да се полицијским службеницима објасни како да добију савете у*

²⁶ Кодекс полицијске етике је доступан (на српском језику) на следећем линку: <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/dokumenti/Regulativa/Zakoni+i+uredbe>.

погледу питања интегритета и како да обезбеде да се сачува поверљивост таквих савета.

82. Надлежни органи истичу да је Кодекс полицијске етике интегрисан у Основну обуку за полицијске службенике²⁷ и у континуирано стручно усавршавање полицијских службеника кроз Програм стручног усавршавања полицијских службеника МУП, а који се доноси на годишњем нивоу. Од 2024. године, започете су обавезне обуке о ревидираном Кодексу полицијске етике и смерницама за његову примену. Програм стручног усавршавања полицијских службеника за 2023. годину обухватао је тему „Комисија за спровођење стандарда понашања полиције у области превенције тортуре“, који је у оквиру обавезне наставе обухватао и предмет „Етика полицијског понашања и заштита људских права лица лишених слободе“. Надлежни органи наводе да је 2023. године око 27.568 полицајаца похађало обуку на ову тему. Даље, током 2023. Године, организована је обавезна обука на тему „Заштита људских права лица лишених слободе и полицијских службеника“, која обухвата тематску целину „Етика полицијског понашања и човек на првом месту“ за 15.933 полицијска службеника. Даље, надлежни органи тврде да је у првом кварталу 2024. године понуђена полицијским службеницима обука која је покривала нови Кодекс полицијске етике, а такође је обухватила и претходне две теме. У овом периоду, обуку је похађало 6.581 (прва тема) и 6.557 (друга тема) службеника полиције. Поред тога, надлежни органи наводе да је стручни испит²⁸ за кандидате за пријем у полицију са средњом и високом стручном спремом укључивао и питања која су за циљ имала проверу знања кандидата о Кодексу полицијске етике.
83. Надлежни органи даље наводе да члан 18. Кодекса полицијске етике предвиђа да знања, вештине и ставове неопходне за примену Кодекса кандидати за полицијске службенике и полицијски службеници стичу континуирано кроз едукацију у институцијама за полицијско образовање, као и кроз обуке које се реализују путем различитих видова оспособљавања и усавршавања у Министарству. Кодекс даље предвиђа образовање Комисије за полицијску етику, надлежне за праћење примене Кодекса, са овлашћењем да даје мишљења и препоруке у вези са обраћањем полицијских службеника за поверљиво саветовање о етици и интегритету. Надлежни органи указују да ће процес образовања Комисије за полицијску етику бити окончан у блиској будућности.
84. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. У погледу првог дела препоруке, ГРЕКО поздравља укључивање одредби недавно ажурираног Кодекса полицијске етике у обавезну почетну обуку и обуку полицијских службеника. Пријављени значајан број полицијских службеника који пролазе обуку о интегритету и етици такође је позитиван тренд. Имајући у виду да је обука о новом Кодексу полицијске етике постала обавезна тек од 2024. године, ГРЕКО охрабрује надлежне органе да спроводе ове иницијативе у редовним интервалима како би се обезбедило

²⁷ Као део наставног плана и програма предмета „Полицијски рад у заједници, људска права и Кодекс полицијске етике“, такође покрива интегритет полицијских службеника.

²⁸ Одобрено у складу са Правилником о стручном оспособљавању приправника и полагању стручног испита из 2020. године у Министарству унутрашњих послова.

уграђивање Кодекса у полицијску културу. Што се тиче другог дела препоруке, ГРЕКО нотира намеру да се оснује Комисија за полицијску етику,²⁹ која ће у своје задатке укључити саветовање, које ће бити поверљиво. Ово би био корак у правом смеру, али још увек није остварен. Штавише, нису дате никакве нове информације које би показале да су полицијски службеници боље обавештени о могућностима добијања поверљивих савета о етици и интегритету. Стога, овај аспект препоруке тек треба да буде испуњен.

85. ГРЕКО закључује да је Препорука хvii делимично испуњена.

Препорука хviii

86. *ГРЕКО је препоручио да се предузму мере за спречавање политичког распоређивања полицијских службеника на највишим функцијама, као и да поступци који воде ка постављању директора полиције, укључујући и у случају поновног постављења директора полиције на други узастопни мандат, као и друге више руководеће функције, обухватају отворенији и транспарентнији конкурс.*

87. Надлежни органи дају детаљан опис важећег законодавства (укључујући чланове 149. и 150. Закона о полицији као и Правилник о спровођењу интерног конкурса за попуњавање радних места полицијских службеника у Министарству унутрашњих послова из 2019. године), који описују поступак за постављање директора полиције и других високих полицијских функционера у Србији, по јавном конкурс. Надлежни органи сматрају да су садашње процедуре постављања конципиране на начин који обезбеђује једнаке услове за учешће свих кандидата, који се затим рангирају на основу оцена добијених у свакој фази конкурса. Стога, закључују, процес запошљавања и селекције се одвија уз дужно поштовање начела конкурентности, а постављања се врше као резултат објективног процеса селекције. На крају, надлежни органи наводе да је Нацртом Закона о унутрашњим пословима предвиђено да се директор полиције бира по прописима и процедури за постављање свих осталих државних службеника, што омогућава да конкурс буде отворенији и транспарентнији.

88. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Примећује да су законске одредбе које су представили надлежни органи биле на снази у време усвајања Евалуационог извештаја и да су прописно узете у обзир у релевантној анализи (став 141. Евалуационог извештаја). ГРЕКО нотира да је нацрт Закона о унутрашњим пословима у процедури израде и да се очекује да ће кроз отворенији и транспарентнији конкурс увести нова правила о избору и постављању директора полиције и свих државних службеника у полицији. Међутим, ГРЕКО није имао прилику да проучи текст, а Закон о унутрашњим пословима још увек није усвојен. Општи циљ ове препоруке је да се у највећој могућој мери спрече политичка распоређивања полицијских службеника на највишим функцијама, и да се отклони

²⁹ Надлежни органи су 14. јуна 2024. године обавестили ГРЕКО да је Комисија за полицијску етику образована у марту 2024. године. Њен састав и задаци прописани су члановима 19. и 20. Кодекса полицијске етике.

сваки утисак да се таква распоређивања не врше строго на основу заслуга и компетенција. С тим у вези, ГРЕКО се позива на Извештај Европске комисије о напретку Србије за 2023. годину,³⁰ који је мишљења да је „правни оквир још увек *недовољна гаранција оперативне аутономије полиције од Министарства унутрашњих послова током предистражног и истражног поступка.*“ Из тога произлази да, пошто није извештено о предузимању икаквих опипљивих мера у вези са овом препоруком, она се не може сматрати испуњеном, чак ни делимично.

89. ГРЕКО закључује да Препорука хviii није испуњена.

Препорука хix

90. *ГРЕКО је препоручио да се безбедносне провере које се тичу интегритета полицијских службеника врше у редовним интервалима током читаве каријере.*

91. Надлежни органи извештавају да у овом тренутку безбедносне провере службеника Министарства унутрашњих послова спроводи Сектор унутрашње контроле за руководиоце средњег нивоа (једном у пет година) и за лица на положају/постављена лица, тј. руководиоце високог и стратешког нивоа (једном у четири године). Безбедносне провере се могу вршити и у краћим временским интервалима у случају безбедносних сумњи и у другим случајевима прописаним законом. Надлежни органи указују да ће даље мере за спровођење ове препоруке бити предузете када се усвоји нови Закон о унутрашњим пословима. Осим тога, Министарство унутрашњих послова је предложило да се у Акциони план за борбу против корупције 2023-2024 за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције за период 2023-2028. године унесе обавеза вршења редовних безбедносних провера за све полицијске службенике. Према овом предлогу, овај циљ би требало да буде остварен до краја четвртог квартала 2024. године, а припреме за његову реализацију су у току.

92. ГРЕКО узима у обзир информације које су доставили надлежни органи. Нотира намеру да се редовне безбедносне провере полицијских службеника уграде у нацрт Закона о унутрашњим пословима, који још увек није усвојен (видети тачку 87. изнад). Циљ спровођења безбедносних провера за све полицијске службенике, који је увршћен у Акциони план за борбу против корупције, представља корак у правом смеру, али још увек није извршен.

93. ГРЕКО закључује да Препорука хix није испуњена.

Препорука хx

94. *ГРЕКО је препоручио да се уведе институционални систем ротације полицијских службеника који би се могао применити, по потреби, у областима које се сматрају посебно изложеним ризику од корупције.*

³⁰ Извештај Европске комисије о напретку Србије за 2023. годину доступан је на следећем линку: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/serbia-report-2023_en

95. Надлежни органи извештавају да, када се идентификују области посебно изложене ризику од корупције у различитим линијама полицијске операције и унесу у Регистар ризика, Одељење за логистику Министарства унутрашњих послова намерава, по потреби или на захтев, да припреми одлуке о распоређивању/премештању полицијских службеника. Иако још није успостављен Регистар ризика у полицији, радне групе које су за ову сврху формиране у различитим јединицама полиције³¹ и локалним полицијским управама,³² већ су припремиле анализе ризика од корупције. Осим тога, Министарство је предложило да се у Акциони план 2023-2024 за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције за период 2023-2028. године унесе следеће: „Израдити Регистар ризика радних места у пословима у којима је висок ризик од корупције“ и „Припремити одлуку о распоређивању/премештању полицијских службеника на предлог руководиоца надлежне организационе јединице у складу са важећим прописима“. Међутим, надлежни органи указују да ови предлози још увек нису одобрени.
96. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Предвиђене су неке будуће мере за припрему процене и утврђивање области посебно изложених ризику од корупције у раду полиције, које би потом требало да буду основа за доношење одлука о распоређивању/премештању полицијских службеника. Међутим, за сада ове иницијативе нису дале опипљиве резултате када је у питању институционални систем ротације полицијског особља.

97. ГРЕКО закључује да Препорука хх није испуњена.

Препоруке ххи

98. *ГРЕКО је препоручио да се додатни рад полицијских службеника евидентира уз предузимање редовних провера у вези са тим.*
99. Надлежни органи извештавају да је Министарство унутрашњих послова предложило да се у Акциони план за 2023-2024 за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције за период 2023-2028. године уврсте следећа два правца деловања: „Успостављање евиденције додатног рада полицијских службеника, у складу са важећим прописима“, са роком реализације до краја четвртог квартала 2024. године; и „Израда Упутства о поступку давања сагласности запосленима у Министарству унутрашњих послова за обављање додатног рада“, са роком реализације до краја трећег квартала 2024. године.
100. ГРЕКО узима у обзир информације које су доставили надлежни органи. Нотира да су предвиђене неке радње како би се осигурало да се додатни рад полицијских службеника (у смислу „додатног рада“ из члана 168. Закона о полицији) уредно

³¹ Конкретно, у Сектору за ванредне ситуације, Управи саобраћајне полиције, Управи граничне полиције, Специјалној антитерористичкој јединици, Хеликоптерској јединици, Жандармерији, Координационој управи за Аутономну покрајину Косово и Метохија, Јединици за обезбеђење одређених лица и објеката, Управи за управне послове.

³² Конкретно, у Полицијским управама за Град Београд, Пожаревац, Суботицу, Ваљево, Смедерево, Лесковац, Кикинду, Зрењанин, Чачак и Нови Сад.

евидентирају, те да се предузимају редовне провере у том погледу. Међутим, достављене информације не показују никакав опипљив напредак ни у једном од ова два аспекта.

101. ГРЕКО закључује да Препорука ххi није испуњена.

Препорука ххii

102. *ГРЕКО је препоручио да се што пре установи тело одговорно за евидентирање и вредновање поклона и да вредност повремених поклона које могу да задрже полицијски службеници буде знатно смањена.*

103. Надлежни органи истичу, у вези са првим делом препоруке, да Инструкција о поклонима, коју је донео министар унутрашњих послова (видети доле) предвиђа формирање Комисије за евиденцију поклона, чије чланове поставља министар на период од три године. Комисија за евиденцију поклона је образована одлуком министра унутрашњих послова, у складу са Одлуком бр. 4524/21-7 од 5. новембра 2021. године. Комисија је посебно надлежна за вођење евиденције о примљеним поклонима и њихово одлагање. Што се тиче другог дела препоруке, надлежни органи наводе да је Министарство унутрашњих послова 14. јануара 2022. године донело нову Инструкцију о поклонима (бр. 4206/22-3 измењено Инструкцијом бр. 9410/22-2 од 12. октобра 2022. године). Инструкцијом је, посебно, прописано да „*члан Министарства има право на чување протоколарног или комеморативног поклона чија вредност не прелази 10% просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици Србији, али тако да укупна вредност задржаних поклона у календарској години не прелази износ једне просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици Србији*”.

104. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. У вези са првим делом препоруке, ГРЕКО са задовољством констатује да је у Министарству унутрашњих послова формирано тело задужено за евидентирање и вредновање поклона. Даље, што се тиче другог дела препоруке, новом Инструкцијом о поклонима у Министарству унутрашњих послова усвојеном јануара 2022. године, мења се праг за поклоне које полицијски службеници могу да задрже са 680 евра (види тачку 163. Евалуационог извештаја) на не више од 10% просечне месечне зараде у Србији. Према подацима Републичког завода за статистику,³³ просечна месечна нето зарада за октобар 2023. године износила је 86.738 динара, односно око 740 евра. Дакле, нови праг вредности поклона утврђен Инструкцијом дозвољава задржавање само оних поклона, чија вредност не прелази 74 евра. Ово представља значајно смањење дозвољеног прага, као што је препоручено.

105. ГРЕКО закључује да је Препорука ххii испуњена на задовољавајући начин.

³³ <https://www.stat.gov.rs/en-us/vesti/statisticalrelease/?p=13919>

Препорука ххiii

106. *ГРЕКО је препоручио да се ревидирају заштитне мере које се примењују на механизме за надзор над недоличним понашањем полиције и да осигурају довољно независне истраге притужби на рад полиције и као и довољан ниво транспарентности.*
107. Надлежни органи обавештавају да је спровођење ове препоруке предвиђено усвајањем нацрта Закона о унутрашњим пословима (види став 87. горе).
108. ГРЕКО истиче да нису учињени никакви видљиви кораци у вези са овом препоруком. ГРЕКО ће моћи да поново процени његову примену тек када буду доступне нове информације у вези са правним и практичним мерама предузетим у том погледу.
109. ГРЕКО закључује да Препорука ххiii није испуњена.

Препорука ххiv

110. *ГРЕКО је препоручио да се у полицији појача свест и врше обуке о заштити узбуњивача.*
111. Надлежни органи су 3. маја 2023. године у Министарству унутрашњих послова формирали Одељење за опште правне послове, чији послови обухватају пружање подршке у поступцима узбуњивања и заштиту од злоупотреба на раду. Задатак Одељења се састоји од праћења примене заштите узбуњивача и предлагања мера за унапређење, измене постојећих прописа и доношење нових прописа и упутстава у вези са заштитом узбуњивача. Одељење такође организује и учествује у семинарима и едукативним активностима ради унапређења примене прописа из области заштите узбуњивача и сарађује са другим органима и организацијама на регулацију и унапређењу заштите узбуњивача.
112. Поред тога, надлежни органи тврде да је Програм стручног усавршавања (види став 82. горе) за полицијске службенике за 2022. годину садржао тему „Закон о заштити узбуњивача” међу својих дванаест обавезних тема обуке за све полицијске службенике, имплементираних на платформи за учење на даљину у оквиру обавезне теоријске наставе на е-учионици МУП. Према подацима надлежних органа, током 2022. године, обуку на ову тему похађало је око 30.309 полицајаца. Иста тема је предвиђена и за Програм стручног усавршавања за 2023. годину. Програм стручног усавршавања и његова методолошка упутства усвајају се на годишњем нивоу, на основу анализе потреба за обуком, којом се утврђују теме и категорије полицијских службеника за обавезне и факултативне обуке. Тако надлежни указују да је тема „Спровођење Закона о заштити узбуњивача“ саставни део Програма стручног усавршавања полицијских службеника, да се обука полицијских службеника о заштити узбуњивача спроводи у континуитету.

113. ГРЕКО узима у обзир достављене информације. Поздравља уврштавање теме која се односи на заштиту узбуњивача међу теме за обавезну обуку полицијских службеника, као и наведен значајан број службеника који су прошли обуку на ову тему.³⁴ ГРЕКО такође примећује успостављање одговарајућег административног тела, чији је задатак да промовише примену законских одредби о заштити узбуњивача у Министарству унутрашњих послова. Међутим, од оснивања Одељења за опште правне послове МУП,³⁵ нису дати статистички подаци о броју узбуњивача којима су изречене мере заштите. Даље, нису дате информације о броју полицајаца који су прошли обуку о заштити узбуњивача у периоду 2023-2024. године без конкретних доказа који поткрепљују потпуну усклађеност са овом препоруком, ГРЕКО не може сматрати да је испуњена више него делимично.
114. ГРЕКО закључује да је Препорука xxiv делимично испуњена.

III. ЗАКЉУЧЦИ

115. **У светлу претходно изнетог, ГРЕКО закључује да је Србија на задовољавајући начин применила само једну од двадесет четири препоруке садржане у Извештају о петом кругу евалуације.** Од преостале двадесет три препоруке, десет је делимично испуњено, док тринаест није испуњено.
116. Прецизније, Препорука xxii је испуњена на задовољавајући начин, препоруке ii-vi, x, xiii, xvi, xvii и xxiv су делимично испуњене, док препоруке i, vii-ix, xi, xii, xiv, xv, xviii-xxi и xxiii нису испуњене.
117. Што се тиче највиших извршних функција, предузети су важни кораци у јачању интегритета међу особама на највишим извршним функцијама усвајањем Плана интегритета за администрацију председника и Етичког кодекса који се примењује на све особе на највишим извршним функцијама у администрацији. Објављене су и информације о именима и основним функцијама шефа кабинета, генералног секретара и саветника председника. Законске измене, које су тренутно у припреми, предвиђају проширење примене Закона о спречавању корупције на шефове

³⁴ Надлежни органи саопштавају да су 14. јуна 2024. године, на основу процене потреба, одобрили 4. марта 2024. године Програм стручног усавршавања полицијских службеника Министарства унутрашњих послова. Програм обухвата факултативне сесије о заштити узбуњивача, које се спроводе путем платформе за е-учење. Поред тога, у априлу 2024. године, надлежна јединица Сектора за логистику почела је са припремом обуке о примени Закона о заштити узбуњивача за запослене који су овлашћени да примају пријаве о недоличном понашању и другим неправилностима, као и да спроводе поступке у вези са овим пријавама у оквиру Министарства.

³⁵ Надлежни органи су 14. јуна 2024. године обавестили ГРЕКО да су овлашћења одобрена у марту 2024. године, чиме је 205 запослених у Министарству унутрашњих послова добило могућност да поступа на основу информација које су дали узбуњивачи. Овлашћена службена лица подносе кварталне извештаје о свом раду, који треба да садрже податке о броју поднетих пријава, броју пријава који су оцењени као оправдани и утврђеним неправилностима, као и о предузетим мерама за отклањање неправилности. Министарство унутрашњих послова је током 2023. године примило укупно 10 пријава унутрашњег узбуњивања, што указује на смањење у односу на претходне године (14 пријава у 2022., 33 у 2021. и 36 у 2020. години). Од тога, три пријаве су оцењене као оправдане и довеле до утврђивања неправилности, од којих је једна прослеђена тужилаштву. По питању преосталих шест пријава нису утврђене неправилности.

кабинета и саветнике Владе, што би био корак у добром правцу. Надаље, побољшана је сарадња између различитих тела која су одговорна за борбу против корупције, а постигнут је и одређени напредак у погледу провере имовине и прихода лица на највишим извршним функцијама од стране АСК. Коначно, све већи број функционера, укључујући и оне на највишим извршним функцијама, који имају користи од иницијатива за подизање свести и савета које даје АСК о етици и интегритету, такође представља развој у позитивном правцу, који би могао постати систематичан када АСК покрене нови програм обуке о интегритету. Међутим, потребно је још много тога да се уради да би се препоруке ГРЕКО у овој области адресирале на свеобухватан начин. Остало је да се уведу правила о контроли интегритета пре именовања министара, шефова кабинета и саветника. Информације о шефовима кабинета и саветницима председника Владе, потпредседника Владе и министрима, као и делокругу њихове надлежности, још увек нису јавно доступне. Планови интегритета, кодекси понашања и други стратешки документи у вези са лицима на највишим извршним функцијама у Влади још увек недостају, а Нацрт националне стратегије за борбу против корупције за период 2023-2028. године не бави се превенцијом корупције и јачањем интегритета међу особама на највишим извршним функцијама. Иако је нови Нацрт закона о лобирању у изradi, нису предузети никакви видљиви кораци да се „лобирање“ прошири на контакте са лицима на највишим извршним функцијама и да се осигура да се сви такви контакти, укључујући и теме, систематски објављују. Надлежни органи тек треба да обезбеде да сва лица подлежу *ad hoc* откривању сукоба интереса и да буду везани ограничењима након запошљавања. Поред тога, остаје обавеза на надлежним органима да кључним институцијама за борбу против корупције (тј. Агенцији за спречавање корупције, Јавном тужилаштву за организовани криминал) обезбеде адекватне људске ресурсе за обављање њихових задатака. Коначно, нису предузети никакви кораци за ревидирање имунитета који је дат члановима Владе како би се искључила кривична дела у вези са корупцијом и да би се проширила надлежност Јавног тужилаштва на сва лица на највишим извршним функцијама, укључујући председника.

118. Што се тиче органа за спровођење закона, одређени напредак је постигнут у ограниченом броју области. Усвајање и објављивање Кодекса полицијске етике је добродошло, а очекивано усвајање практичних смерница додатно би помогло службеницима у њиховом разумевању одредби које се односе на интегритет. ГРЕКО такође поздравља укључивање Кодекса полицијске етике у обавезну обуку за нове полицијске службенике и оне који су већ запослени, као и број полицијских службеника који пролазе обуку о интегритету и етици. Очекивано успостављање одговарајућег тела за саветовање очигледно би представљало позитиван развој. Треба поздравити формирање одговарајућег тела за евидентирање и вредновање поклона у МУП и значајно смањење прага вредности за дозвољене поклоне. Заштита узбуњивача је уврштена међу обавезне теме обуке за полицијске службенике и формиран је одговарајући управни орган у оквиру Министарства унутрашњих послова за надзор над спровођењем Закона о заштити узбуњивача, што је и важан позитиван помак. Ипак, неколико значајних мера остаје да се реши. Док Национална стратегија за борбу против корупције 2023-2028. године (још увек није усвојена) укључује неке циљеве које треба да постигне Министарство

унутрашњих послова, ниједан стратешки документ о спречавању корупције у полицији није усвојен. Потребни су одлучнији кораци у смеру измена и допуна правилника о именовањима у полицији како би се обезбедили отворенији и транспарентнији конкурси и спречила политичка именовања на кључне функције. Очекује се да ће Нацрт закона о унутрашњим пословима, који је тренутно у изради, решити и ово питање, али још увек није усвојен. Планиране су редовне провере интегритета за нове полицијске службенике и оне већ запослене, иницијативе за процену ризика су у припреми како би се информисале о будућим одлукама о ротацији полицијских службеника, а предвиђени су и неки кораци за евидентирање и надзор њихових споредних активности. Међутим, ништа од тога још увек није остварено. Коначно, механизам надзора над недоличним понашањем полиције остаје да се ревидира, како би се осигурало да истраге притужби против полиције буду довољно независне и транспарентне.

119. У светлу горе наведеног, ГРЕКО напомиње да ће у наредних 18 месеци бити потребан даљи напредак како би се постигао адекватан ниво усклађености са препорукама. У складу са Правилном 31 ревидирано *bis*, став 8.2, свог Пословника о раду, ГРЕКО позива шефа Делегације Србије да достави додатне информације у вези са спровођењем преосталих препорука, односно препорука i-xxi, xxiii и xxiv до 31. децембра 2025. године.
120. ГРЕКО позива надлежне органе Србије да одобре, што је пре могуће, објављивање овог извештаја и да учине јавно доступним превод на национални језик.